

Modrá škola

Školní vzdělávací program pro školní družinu

1. Identifikační údaje

- 1.1. Přesný název školy podle posledního rozhodnutí o zařazení školy do sítě a datum posledního vydání rozhodnutí
Základní škola a Střední škola, Praha 4, Kupeckého 576
- 1.2. Adresa školy: Kupeckého 576, Praha 4 – Háje, 149 00 (telefon 272 916 650, fax 272 950 889, e-mail skola@modraskola.cz)
- 1.3. webové stránky: www.modraskola.cz
- 1.4. IČO: 48135411
- 1.5. Ředitel a statutární zástupce ředitele, jejich e-mail a telefon
ředitel PhDr. Karel Kaprálek, karel.kapralek@modraskola.cz
tel: 272 950 889, 736 155 338
statutární zástupce PhDr. Marie Šrámková, marie.sramkova@modraskola.cz
tel: 272 916 650
- 1.6. Koordinátoři ŠVP ŠD: PhDr. Marie Šrámková, marie.sramkova@modraskola.cz
- 1.7. Zřizovatel : Hlavní město Praha
Mariánské náměstí 2, 110 01 Praha 1
Tel 236 001 111 , e-mail posta@cityofprague.cz
- 1.8. Platnost základní verze ŠVP ŠD od 3. září 2007

2. Charakteristika školního vzdělávacího programu

2.1. Charakteristika školy

Základní škola praktická poskytuje v souladu se svým zařazením do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vzdělání především žákům, kteří se nemohou pro své rozumové nedostatky s úspěchem vzdělávat v základní škole. V jednotlivých třídách jsou v souladu se současnými trendy integrováni žáci s mentálním postižením, kombinovanými vadami, popřípadě pervazivní vývojovou poruchou (dětský autismus). Nad běžný standard škola poskytuje logopedickou péči realizovanou klinickým logopedem.

2.2. Zaměření školního vzdělávacího programu

ŠVP vychází z obecných vzdělávacích cílů RVP. Je zaměřen na získání klíčových kompetencí potřebných k úplnému začlenění dětí s postižením do společnosti. Klíčové jsou pro nás především kompetence v oblasti sociální a v oblasti rozvoje osobnosti. Podpora jejich budování je realizována vytvořením předmětu příprava na život.

Ve vzdělávání preferujeme praktické znalosti a dovednosti, uplatnitelné v dalším vzdělávání a v reálném životě. Této skutečnosti je podřízen výběr učebních témat i pojetí výuky.

Významnou roli přikládáme rozvoji kompetencí v oblasti komunikace a získávání informací. Tato skutečnost je podpořena zvýšenou hodinovou dotací pro cizí jazyk a předmět informační technologie.

2.3. Společné výchovné a vzdělávací strategie

Společné výchovné a vzdělávací strategie představují společně uplatňované postupy, metody a formy práce, příležitosti a aktivity, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

Jsou vymezeny na úrovni školy s tím, že budou v rámci vzdělávacího procesu uplatňovány všemi pedagogy.

Smyslem a cílem vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je jejich vybavení souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná a umožní jim efektivně a odpovídajícím způsobem jednat v různých situacích. Jejich vytváření musí respektovat individuální zvláštnosti, schopnosti a možnosti žáků.

Vzhledem ke specifickým potřebám žáků s lehkým mentálním postižením je kladen důraz především na klíčové kompetence pracovní, sociální, personální a komunikativní.

3. Charakteristika školní družiny

ŠD je samostatnou součástí základní školy a slouží žákům prvního, v odůvodněných případech i druhého stupně.

Nabízí zájmové vzdělávání formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, odpočinku a relaxací, výchovou, hrou, individuální práci a motivačním projektem.

Úkolem naší práce je položit základy ke klíčovým kompetencím a upevňovat je dle možností jednotlivých dětí. Důraz klademe na schopnost aktivně trávit volný čas. Zvláště se věnujeme kompetencím komunikativním, sociálním, občanským a pracovním.

U dětí podporujeme citlivé vztahy k lidem, k přírodě, učíme je chránit si své zdraví, vedeme je k otevřené komunikaci. Spojení věkových skupin se osvědčuje jako výhoda, kdy starší předávají své zkušenosti a dovednosti mladším. Rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat druhého.

Respektujeme individuální schopnosti a dovednosti dětí.

Chceme, aby prostor školní družiny byl pro všechny příjemný a napomáhal vytváření vhodného klimatu. Vedeme děti k tvořivosti a estetičnosti.

4. Cíle vzdělávání ve ŠD

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Jde zejména o tyto cíle: rozvoj dítěte, jeho učení a poznání, osvojování základů hodnot, na nichž je založena naše společnost, získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí a smysluplně využívat volný čas. Školní družina umožňuje odpočinkové činnosti (aktivní i klidové) a přípravu na vyučování.

Klíčové kompetence – integrované vzdělávací cíle

Při výchovné práci v ŠD se jedná o komplexní působení navazující v základních principech na cíle ve ŠVP, ale rozšířené o kompetence k trávení volného času.

Prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a interpersonální kompetence, občanské kompetence, kompetence k trávení volného času.

Kompetence, které žák získává a rozvíjí v ŠD:

1. Kompetence k učení: žák vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, započatou práci dokončí, umí kriticky zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, samostatně pozoruje a experimentuje, umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů, získané poznatky dává do souvislostí, zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.

2. Kompetence k řešení problémů: všímá si dění i problémů, které ho motivují k řešení podobných problémů a situací, problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí a plánuje řešení problému, při řešení situací nachází shodné, podobné a odlišné znaky, hledá různé způsoby řešení problémů, ověřuje prakticky správné řešení problémů, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně přichází s novým řešením, je kreativní, dovede se přizpůsobit změnám – je flexibilní, svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí, je iniciativní a podnikavý. Započaté činnosti dokončuje, v případě obtíží je houževnatý.

3. Komunikativní kompetence: ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi vyjadřuje vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit vlastní názor, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže promluvit na veřejnosti, účinně se zapojuje do diskuse, umí řešit konflikty, dokáže vyjadřovat své kladné pocity ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí řečí, gestem i dalšími prostředky. Umí se v něm vyjádřit i písemně. Nezapomíná, že ke správné komunikaci také přísluší naslouchání těm druhým. Využívá informační a komunikační prostředky, z předkládaných informací si vybírá. Komunikuje kultivovaně.

4. Sociální a interpersonální kompetence: učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídít – přijmout kompromis, respektuje dohodnutá pravidla, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi, je solidární. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém – ovládá a řídí své jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

5. Občanské kompetence: uvědomuje si svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, chová se zodpovědně, dbá na osobní zdraví své i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské). Respektuje a posiluje socio-kulturní prostředí, které je formováno tradičními, národními hodnotami. Etnika a sociální či profesní skupiny (podmiňuje ho také ekonomická situace a vytváří ho jedinci, které zpětně ovlivňuje). Není konstantní, ale mění se v průběhu života jedince i generací. Respektuje a chrání tradice a kulturní dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí.

6. Kompetence k trávení volného času: umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stressových situací (či jednostranné zátěže ze školního vyučování), umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

Poznámka:

Jednotlivé skupiny klíčových kompetencí číslujeme proto, abychom později v části Obsah ŠVP již nemuseli uvádět, které kompetence danou činností především rozvíjíme, ale pouze se odvolali na příslušné číslo.

5. OBSAH A FORMY

5.1. Obsah vzdělávacího programu

Obsahem ŠVP jsou konkrétní činnosti, seskupené do tematických celků, které odpovídají a jejichž skladba je strukturována podle tematického celku základního vzdělávání **Člověk a jeho svět**. Jednotlivé činnosti na sebe navazují a vzájemně se doplňují. Navozují u žáků odpovídající zážitky a pomáhají posilovat žádané kompetence. Vzhledem k různorodému složení oddělení ŠD nejsou činnosti určeny pro jednotlivé věkové stupně.

5.2. Struktura obsahu ŠVP

Oblast Člověk a jeho svět se člení do dalších pěti tematických okruhů.

I. Téma *Místo kde žijeme* zahrnuje poznávání nejbližšího okolí, ale také organizaci života v rodině, ve škole, ve společnosti, v obci

II. V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci osvojují zásady vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, empatie a vzájemné úcty.

III. Poněkud odlišné od výuky ve škole bude ve školní družině naplňování okruhu *Lidé a čas*. Ve škole mají žáci poznávat, jak a proč se čas měří, jak postupují události v čase a utvářejí historii dějů a věcí. Ve školní družině se děti učí vytvářet návyky, které přinesou do přípravy na vyučování pravidelnost a účelnost, která pak dále vede i ke smysluplnému využívání volného času.

IV. Pestré aktivity budou zahrnuty do tematického okruhu *Rozmanitosti přírody*, kdy žáci se mají seznámit s rozmanitostí a proměnlivostí živé i neživé přírody.

V. V okruhu *Člověk a jeho zdraví* mají žáci poznat především sami sebe, získávají poučení o zdraví a nemocech, o prevenci chorob, o odpovědnosti za své zdraví. Pro naplnění tohoto okruhu budeme plánovat aktivity směřující k průběžné péči o osobní hygienu, předcházení úrazům a budeme poukazovat na důležitost bezpečnosti při všech činnostech, které děti provozují (viz závěrečná část ŠVP Bezpečnost a ochrana zdraví).

5.3. Evaluační plán

Evaluační plán obsahuje hodnotící kritéria, určuje četnost hodnocení a navrhuje, kdy na základě podrobné analýzy provedeme v ŠVP případné změny. Vnitřní evaluace činnosti ŠD je založena na průběžném sebehodnocení práce vychovatelek. Vnější hodnocení provádí vedení školy, zřizovatel a Česká školní inspekce. Cennou zpětnou vazbou jsou ohlasy rodičů i názory dětí. Při evaluaci zohledňujeme i možná rizika ohrožující činnost ŠD.

5.4. Činnosti ve ŠD

Dle týdenní skladby zaměstnání jsou organizovány pravidelné činnosti v oddělení ŠD, převážně zájmového či tělovýchovného charakteru. Nad standardní týdenní rámec jsou pořádány příležitostné akce zpravidla přesahující rámec jednoho oddělení, např. besídky, slavnosti, výlety a návštěva divadelních představení. (Těchto akcí se zúčastní zpravidla všechna oddělení družiny a někdy jsou určeny i rodičům, popřípadě širší veřejnosti).

Každodenní nabídka spontánních aktivit a her je využívána především v rámci ranního pobytu dětí či v koncové družině.

Řízené a spontánní činnosti na sebe přirozeně navazují.

Odpočinkové činnosti klidové (poslechové činnosti, individuální hry, klid po obědě) i aktivní (rekreační činnosti venku) kompenzují jednostrannou zátěž během školního vyučování. Jako odpočinek mohou sloužit i různé organizované zájmové činnosti.

Po dohodě s rodiči, popř. třídními učiteli někteří žáci ve školní družině mohou vypracovávat domácí úkoly. Součástí přípravy na vyučování mohou být i didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, které upevňují či rozšiřují poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.

Základní principy práce ve školní družině – hra a zážitek

Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Využívány jsou prvky zážitkové pedagogiky. Strategií pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času.

6. Časový plán

Časový plán školního vzdělávacího programu školní družiny obsahuje program činností na dobu jednoho vzdělávacího cyklu a obsahuje možné činnosti, ze kterých budou vychovatelky průběžně vybírat podle aktuálního složení dětí ve svém oddělení.

7. Materiální podmínky

Školní družina má k dispozici vlastní velkou klubovnu s herními kouty a menší klidovou místnost. Pro ranní hry a v odpoledních hodinách (podle rozvrhu) využívá přilehlé atrium. Je vybavena odpovídajícím nábytkem, pomůckami, stolními hrami, časopisy, příruční knihovnou, sportovním náčiním. Součástí vybavení jsou kola a koloběžky. Pro pobyt venku má k dispozici vybavený areál školní zahrady, včetně hřiště a pískoviště. Na vycházky chodí děti do přilehlého centrálního parku a lesoparku.

8. Personální podmínky

Pedagogické působení zajišťují dvě plně kvalifikované vychovatelky, z nichž jedna se specializuje na tělovýchovné aktivity a na rukodělné práce, druhá na výtvarnou činnost a na obecné esteticko-výchovné působení. Odborné zaměření si budou dále prohlubovat v akreditovaných kurzech i samostudiem.

9. Ekonomické podmínky

10. Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (žáky se středním mentálním postižením, s autismem a s kombinovanými vadami) bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění

při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost. Na talentované žáky jsou zaměřeny aktivity, které individuálně podporují a rozvíjí jejich nadání.

11. Stanovení podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví ve školních vzdělávacích programech ŠD

Škola vyhledává, zjišťuje a zhodnocuje možná rizika vyplývající z činnosti školy i provozu ŠD (při vyučování, volnočasových aktivitách, přesunech, účasti žáků na jejich akcích apod.).

Přijímá opatření k prevenci rizik. Seznamuje žáky s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví a s postupy, které zvyšují jejich bezpečnost.

12. Vnitřní řád školní družiny

1. Školní družina je určena především žákům I. stupně v nutných případech i žákům vyšších ročníků naší školy.
2. Školní družina je v provozu ve dnech školního vyučování od 7 hodin do začátku vyučování a po jeho skončení do 17 hodin. O vedlejších prázdninách je činnost školní družiny přerušena.
3. Družina umožňuje žákům odpočinek, zájmové činnosti, pobyty na školní zahradě, vycházky a dle požadavků rodičů i přípravu na vyučování.
4. Žáci jsou přijímáni na základě řádně vyplněné přihlášky (zápisového lístku).
5. Přijetí do školní družiny není nárokové.
6. Žáci mají povinnost řádně a ohleduplně se chovat, udržovat své věci v pořádku, nepoškozovat majetek školy ani spolužáků.
7. Žáci mají právo užívat zařízení školní družiny, zúčastňovat se jejích akcí, podílet se na tvorbě týdenních plánů akcí družiny, dle pitného režimu užívat nápoje zajištěné pro žáky v družině, zvat na akce družiny určené zákonným zástupcům své rodiče a rodinné příslušníky.
8. Zákonní zástupci mají povinnost řádně, úplně a pravdivě vyplnit přihlášku a včas ohlásit změny v údajích, seznámit se s vnitřním řádem družiny a respektovat ho, řádně zdůvodňovat nepřítomnost žáka v družině, vyzvedávat děti ve stanovené době.
9. Zákonní zástupci žáků mají právo být informováni o chování žáka v družině, o akcích družiny a zúčastňovat se akcí určených pro rodiče, podávat vedoucí vychovatelce nebo řediteli školy návrhy na zkvalitnění práce družiny.
10. Dle stanoveného rozvrhu odchodů v přihlášce (zápisovém lístku) žáci odcházejí domů či do zájmových útvarů (kroužků). Z bezpečnostních důvodů lze mimořádně uvolňovat žáky pouze na základě předchozí písemné žádosti zákonného zástupce žáka, popř. při osobním vyzvednutí žáka zákonnými zástupci nebo jimi písemně pověřenými osobami.
11. Při zvláštních příležitostech lze dočasně do družiny umístit i žáky, kteří nejsou přihlášení k pravidelné docházce, např. žáky navštěvující odpolední zájmovou činnost.
12. Pro nedodržování vnitřního řádu lze žáka ze školní družiny vyloučit.

V Praze dne 21. 3. 2008

.....
ředitel školy